

Asia: VN/10618/2024

Lausuntopyyntö: Kuluttajansuojalain uudistaminen vihreän siirtymän edistämiseksi – Työryhmän mietintö

1. Yleiset huomionne

-

2. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpano

-

2.1 Muutokset kuluttajansuojalakiin

-

2.2 Valtioneuvoston asetuksen uudistaminen ja perustelumuistio

-

2.3 Valvonta ja seuraamukset

-

2.4 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi on pantava täytäntöön viimeistään 27.3.2026, ja sen nojalla annettuja säännöksiä on alettava soveltaa 27.9.2026. Direktiivissä ei ole huomioitu sitä, että elinkeinonharjoittajien varastoissa voi olla sääntelyn soveltamisen alkaessa vielä tuotteita, joiden merkinnät eivät vastaa kaikilta osin ympäristöväittämiä ja kestävyysmerkintöjä koskevia uusia vaatimuksia. Pahimmillaan tuotteet, jotka on pakattu tai merkitty vanhojen käytäntöjen mukaan, voisi olla tarpeen hävittää. (Ks. tarkemmin työryhmän mietinnön s. 61–62).

Mietinnössä todetun mukaisesti Suomi pyrkii edelleen löytämään ratkaisua tähän direktiivin tavoitteiden vastaiseen kielteiseen ympäristövaikutukseen sekä yrityksille aiheutuvaan liiketaloudelliseen tappioon ja hallinnolliseen taakkaan neuvottelemalla asiasta Euroopan komission kanssa.

Jatkovalmistelussa arvioidaan, miten mietinnössä esiin nostettu ongelma olisi ratkaistavissa.

Lausunnonantajia pyudetään ottamaan kantaa siihen, mitä vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin artikloja siirtymäratkaisun tulisi koskea ja miten mahdollinen siirtymä tulisi toteuttaa.

-

3. Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpano

-

3.1 Muutokset kuluttajansuojalakiin

-

3.2 Jätelain muutokset

-

3.3 Valvonta ja seuraamukset

-

4. Vaikutusten arviointi

-

4.1 Yleiset huomionne

-

4.2 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpano

-

4.3 Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpano

-

5. Ehdotus korjaamista edistäväksi toimenpiteeksi. Tavaroiden korjaamisdirektiivin 13 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat vähintään yhden toimenpiteen, jolla edistetään korjaamista. Jäsenvaltion on ilmoitettava siitä Euroopan komissiolle viimeistään 31.7.2029. Työryhmä ei ole tässä vaiheessa päätenyt esittämään mitään yksittäistä toimenpidettä artiklan täytäntöön panemiseksi. Voitte kuitenkin alla ehdottaa näkemyksenne korjaamista edistäväksi toimenpiteeksi.

Korjaamisen edistämisessä tulisi hyödyntää erilaisia taloudellisia kannustimia. Yksi esimerkki näistä ovat korjaussetelit, joiden avulla kansalaisille korvataan tietty prosenttiosuus tai enimmäissumma tavaroiden korjauskustannuksista. Korjaussetelit ovat jo käytössä ainakin Ranskassa ja Itävallassa sekä joissakin eurooppalaisissa kaupungeissa. Toimintamallin kustannukset voidaan kattaa joko valtion budjetista tai tuottajavastuun kautta. Jälkimmäisessä tapauksessa tietty osuus tuottajavastuujärjestelmän keräämistä jäsenmaksuista kohdistetaan korjaussetelien ja niihin liittyvän viestinnän rahoittamiseen.

Korjaamista voidaan kirittää myös verotuksellisin keinoin, kuten laajentamalla kotitalousvähennys kattamaan myös erilaisten käyttötavaroiden ja tekstiilien korjaukset, tai alentamalla

korjauspalveluiden arvonlisäveroa. Myönteisten ympäristövaikutusten lisäksi tällä voisi olla myös työllisyyttä lisäävä vaikutus. Ruotsissa korjauspalveluiden arvonlisävero alennettiin 12 %:sta 6 %:iin vuonna 2022. Suomessa on syksyllä 2025 laadittu kansalaisaloite korjauspalveluiden arvonlisäveron laskemiseksi.

Korjauspalveluihin tarvittavan työvoiman saatavuutta tukevana toimenpiteenä voitaisiin esimerkiksi korjausyrityksille luoda taloudellisia kannustimia oppisopimuspaikkojen tarjonnan lisäämiseksi.

Taloudellisten keinojen lisäksi korjaustoimintaa voidaan edistää myös yhteisöllisyyden ja aktivoinnin kautta. Esimerkiksi kirjastoihin tai paikallisiin kierrätyskeskuksiin voidaan perustaa korjauspajoja (Repair Café -malli), joissa vapaaehtoiset korjaajat auttavat ihmisiä korjaamaan tavaroitaan maksutta. Ilmainen, matalan kynnyksen konsepti houkuttelee osallistujia, luo yhteisöllisyyttä sekä opettaa ihmisille korjaamisen taitoja.

Julkiset toimijat tulisi velvoittaa edistämään tuotteiden pidempää elinkaarta hankinnoissa. Hankintasopimuksiin voidaan sisällyttää esimerkiksi käytetyt ja kunnostetut tuotteet sekä vaatimuksia koskien korjaus- ja huoltopalveluita ja varaosien saatavuutta. On kuitenkin tärkeää, että elinkaarinäkökulmat huomioidaan jo hankinnan tarpeen ja hankintatavan määrittelyssä; joissain tapauksissa ympäristövaikutusten kannalta optimaalisin tulos voidaan saavuttaa hankkimalla tuotteet palveluna, jolloin em. elinkaarinäkökulmat sisältyvät jo toimintamalliin.

6. Muut huomiot

-

Silberstein Leona
Helsingin kaupunki - Kaupunkiympäristön toimiala, Ympäristöasioiden
hallinta